

Kommunledningsförvaltningen
Marie Berggren

Datum
2019-10-14

Dnr
KS 2019-498

Sid
1 (3)

>

Slutbetänkande ”Förbättrat skydd för totalförsvaret” (SOU 2019:34). Remiss från försvarsdepartementet.

Ert dnr Fö2019/00661/RS

Kommittén för förbättrat skydd för totalförsvarsverksamhets förslag till ny lagstiftning har remitterats till Östhammars kommun för synpunkter. Kommittén har tidigare levererat och remitterat ett delbetänkande ”Några frågor i skyddslagstiftningen ” (SOU 2018:26) som Östhammars kommun yttrade sig över i september 2018, KS2018-330.

Kvarvarande uppdrag rymmer att kartlägga det befintliga regelverk som syftar till att skydda Sveriges totalförsvarsverksamhet mot yttre hot och utifrån kartläggningen bedöma om ansvarsförhållandet mellan staten, kommunerna och enskilda är tydligt och lämpligt reglerat. Därutöver att bedöma om åtgärder behöver vidtas för att åstadkomma ett bättre skydd för totalförsvaret vid överlåtelser och upplåtelser av vissa fastigheter och infrastruktur av väsentligt intresse för totalförsvaret samt lämna förslag till författningsförändring utifrån den bedömning som kommittén gör.

I förslaget tydliggörs att:

- Kommuner och landsting ska beakta totalförsvarets krav i sin verksamhet
- Staten, genom länsstyrelsen, får utökade möjligheter att tillvarata totalförsvarets intressen i den fysiska planeringen
- Staten, genom en granskningsmyndighet, ges möjlighet att granska och ytterst villkora eller förbjuda överlåtelser, upplåtelser och i vissa fall avveckling av utpekad egendom av väsentligt intresse för totalförsvaret (då avses hamnar och flygplatser, fastigheter i områden med geografiska förhållanden av väsentlig betydelse för det militära försvaret samt skyddade anläggningar som inrättats för behov inom civilt försvar.

Förslaget utreder frågeställningar som :

- Överlåtelser och upplåtelser som omfattas av granskning
- Vilka myndigheter som föreslås som granskningsmyndighet
- Hur granskningen är tänkt att initieras genom samråd eller efter anmälan
- Beslut inom ramen för samrådet eller efter inledande granskning
- Fördjupad granskning om ärendet inte kan avslutas utan åtgärd

- Granskningsmyndigheten kan efter fördjupad granskning besluta att en överlåtelse eller upplåtelse inte får ske eller får ske på angivna villkor
- Granskningsmyndighetens möjlighet att ingripa i efterhand
- Frågor om inlösen
- Förhållandet till säkerhetsskyddslagen (2018:585)

Remisstiden är satt till den 15 november 2019. Förslaget har remitterats till samhällsbyggnadsförvaltningen, tekniska förvaltningen samt Hargshamns AB.

Förslag till yttrande:

Östhammars kommun har tagit del av föreliggande remissunderlag. Kommuner och landsting/region har viktiga roller i totalförsvarsplaneringen. Det är en roll som dessutom varit på undantag under en längre tid i kommunernas verksamhetsplanering där kärnverksamheten prioriteras i såväl bättre som sämre tider. Kärnverksamhetens beroende av anläggningar och fungerande infrastruktur (tex el, värme, vatten, livsmedel, kommunikationer) som ligger utanför kommunens mandat att påverka är dock tydlig varje dag på året. Kommunen ett geografisk områdesansvar och ett planmonopol som exempel på verktyg för att kunna optimera förutsättningarna för en bra krisberedskap i våra samhällen.

Totalförsvar berör hela samhället och behöver en interaktion och samverkan mellan försvar, stat, regioner och kommuner men även med näringsliv, föreningar, frivilligorganisationer och enskilda. Att det kan saknas förmåga i kommuner och dess kontext är inte konstigt då det inte funnits någon aktiv totalförsvarsplanering på decennier och många av kommuner och regioners anställda inte kommit i kontakt med frågeställningarna tidigare.

Det innebär också att det inte finns några ekonomiska buffertar att använda för återuppbygga totalförsvaret i samma takt som staten önskar. Finansiering via LEH och kompletteringen för Civilt försvar täcker inte på långa vägar återuppbyggnaden av den nedrustning som genomförts i kommunerna.

Med detta sagt har kommitténs förslag påverka på:

- kommunens arbete enligt LEH
- kommunens översiktsplanering
- hamnar i kommunen som är kommersiella
- fastigheter i kommunen i områden med geografiska förhållanden av väsentlig betydelse för det militära försvaret samt
- skyddade anläggningar som inrättats för behov inom civilt försvar.

Kommitténs förslag bygger att totalförsvarets intressen ska kunna tillvaratas och ges företräde vid överlåtelse, upplåtelse eller ibland avveckling av utpekad egendom. Detta ska ske genom samråd inför tex försäljning eller uthyrning av fastighet eller verksamhet via kontrollmyndigheten (vissa utsedda länsstyrelser).

På sidan 225 förs ett resonemang gällande **när** samråd ska ske vid upplåtelse (längre tid än tre månader). Resonemanget redovisar effekterna av en kortare tid innan samråd ska ske, men inte längre. För en kustkommun med en stor turism och många fastigheter i anslutning till geografiskt intressanta områden kan det

innebära en hel del samråd för granskningsmyndigheten. Det synes vara ett stort arbete framför totalförsvarets aktörer att ge tillräcklig information om detta ute i kommunen.

Utredningen föreslår ekonomisk förstärkning för granskningskontrollen hos länsstyrelser, SÄPO och Polis, men att övriga aktörer ska stå för sina egna kostnader. Den enskilde kan dock hamna i situation med inlösen, vilket inte kommuner förväntas göra.

Östhammars kommun vill i denna fråga trycka på att vägledning, nya rutiner, ett stort informationsbehov om nya förutsättningar både till enskilda i det geografiska området likväl som i den befintlig organisationen gällande översiktsplanering, detaljplanering och bygglovsförfarande samt försäljning och överlåtelser för fastigheter i särskilda geografiska områden och kommunala hamnar/flygplatser **behöver stöttas ekonomiskt.**

Östhammars kommun ifrågasätter även rimligheten att granskningsmyndigheten inom 30 dagar efter mottagen anmälan ska fatta beslut om fördjupad granskning. De handläggningstider som för närvarande finns på länsstyrelsenivå lämnar övrigt att önska när det gäller tidsutfästelser. Detta i kombination med möjligheten att upphäva en överlåtelse eller upplåtelse inom ett år, gör att det är mycket angeläget att denna tid upprätthålls. Särskilt viktigt är det för fastigheter som hyr ut över > 3 mån<6 mån tid som berörs.

Det är enligt Östhammars kommun bra att ett reglering av detta slag på fastighet fastställs i inskrivningsregistret.

Delges:

Fo.remissvar@regeringskansliet.se

Marie.Berggren@osthammar.se

Peteer.nomm@hargshamn.se

Cecilia.willen.johansson@osthammar.se

Senny.ennerfors@osthammar.se

Malin.hubINETTE@osthammar.se